

Ю. Тимошенко: Вони хочуть зробити все, щоб не допустити мене до виборів

Це інтерв'ю записано напередодні чергового виклику лідера "Батьківщини", экс-прем'єр-міністра України Юлії Тимошенко на допит до Генпрокуратури.

- Юлія Володимирівна, Ви більшу частину своєї кар'єри - політичної, економічної - провели в опозиції. Навіть номінально перебуваючи при владі. Особливо показові у цьому плані 2008-2009 роки - низка указів Президента однакового змісту: призупинити дію постанови КМУ, тому що вона неконституційна... Чому так вийшло? Були помилки?

- Нагадаю - наша команда не вперше приходиться до влади. 2008-2009 роки - це був вже третій захід у владу. Тому, якщо говорити про ефективність, то потрібно проаналізувати всі ці роки.

2000 рік. Тоді я стала віце-прем'єр-міністром з ПЕК, мене тоді ще не знали ані як політика, ані як чиновника, і всі клани і олігархи ставилися до мене без жодних застережень і упереджень. Вони просто не знали, чого чекати. У той час, коли я прийшла на цю посаду, в країні, як Ви пам'ятаєте, в деяких регіонах світло горіло всього по 2-3 години. Були колосальні борги з виплати пенсій, заробітних плат, борги за всіма без винятку енергоносіями, на атомних електростанціях був дефіцит ядерного палива, плюс масштабна корупція.

Через сім місяців мене посадили до в'язниці, але за ці сім місяців нам вдалося повністю перебудувати всю енергосистему країни. Ми дали країні світло, ядерне паливо, вугілля. А ще - заробітні плати і пенсії. Далі, тому що десятки мільярдів отримав бюджет саме з паливно-енергетичного комплексу. У ПЕК була закрита вся корупція...

- І Ви нажили собі безліч ворогів...

- Ну, вони не чекали від нас такої прудкості. Це був блицкриг, якщо чесно. Вони втратили всі свої тіньові обороти в паливно-енергетичному секторі. А країна почала жити нормально. І, до речі, єдина реформа, яка була проведена під час прем'єрства Ющенка - повне реформування енергоринку України. Ми переконали ЄБРР, переконали Світовий банк, і наша модель енергоринку до цього часу залишається найефективнішою у світі. Сьогодні вона дає можливість отримувати стовідсоткову інкасацію за електроенергію. А коли я стала віце-прем'єром, інкасація грошима становила всього 7%. Це був повний розвал.

Власне, втрата кланами грошей, які вони до копійки витягали з ПЕК, обернулася тоді для мене в'язницею. І для мого чоловіка, і для моєї сім'ї, і для моїх друзів. Олігархи тоді поставили завдання: повністю прибрати нас з політики. І не даремно, адже зі мною неможливо домовитися. І немає таких грошей, за які вони можуть мене купити.

Пізніше ситуація була вже зовсім іншою. У 2005-му, коли я прийшла до Кабміну, вони вже знали, з ким мають справу. Тому жодного мого міністра не допустили до уряду, не допустили жодного губернатора. Окрім двох людей у владі, у мене в уряді більше не було нікого!

- Як же так? 2005 рік, ейфорія від перемоги Майдану, демократичний уряд, демократичний Президент...

- 2005 рік - це повна блокада мене особисто на посаді Прем'єр-міністра і зачистка всіх важелів мого впливу на ситуацію. Я думаю, всі пам'ятають епізод, коли я трошки потрусилася і поставила на місце нафтову мафію, тоді я змусила їх контролювати ціни на дизельне паливо, на бензин, щоб дійсно конкурувати, а не встановлювати монополні ціни. Саме тоді Віктор Андрійович Ющенко зібрав "круглий стіл", куди запросив усіх представників нафтової мафії, посла Російської Федерації, і при них сказав, що якщо ще раз Прем'єр-міністр втрутиться в їхню роботу, то її буде звільнено. Це було зроблено публічно.

І друга причина виходу Указу про моє звільнення з посади Прем'єр-міністра - це компанія "РосУкрЕнерго". Тут вже ми поставили умови новому Президенту: або ми прибираємо "РосУкрЕнерго", даємо зрозуміти, з якою метою з'явилася і хто стоїть за цією компанією, починаємо чищення всіх корупційних метастаз, або нам всім нічого робити у владі. Тоді Віктор Ющенко сказав: "Не чіпайте моїх хлопців!" І зробив тоді все для того, щоб укази про звільнення мене як Прем'єр-міністра і Турчинова з посади глави СБУ було підписано.

Чому у Віктора Андрійовича нічого не вийшло? Тому що буквально за кілька перших місяців президентства його всиновили олігархічні українські клани. І в нього вже не було свободи в прийнятті якихось рішень.

Тоді від олігархічних кланів Генеральним прокурором було призначено Піскуна, а потім - Медведька. Усі ці кандидатури були від Партії регіонів, а не від Ющенка чи демократичного представництва в політиці. Це факт. А потім вже підписувалися меморандуми, універсали... Уся та сумна історія.

Іншими словами - в 2005 році я була в опозиції до Президента.

- Протистояння особистостей?

- Це не була війна, не протистояння особистостей. Це було протистояння ідей і цінностей. У чому помиляється велика частина суспільства? Вони вважають, що це було міжособистісне протистояння Ющенка і Тимошенко, але ж у дійсності - це протистояння цінностей та ідеалів.

У мене були два варіанти: або мовчати і робити вигляд, що все гаразд і робиться все, що суспільство очікувало від помаранчевої команди, або другий варіант - протидіяти тому, що неприпустимо в політиці і неприпустимо з точки зору моралі суспільства. Я протидіяла, як могла!

Але це була не боротьба за владу, а боротьба за ті важливі зобов'язання, втілити які бралися на Майдані...

- Що зараз відбувається з опозицією? Чи припускали Ви рік тому, що будуть відбуватися події, які ми бачимо сьогодні?

- Я б, чесно кажучи, оцінювала всі події, що відбуваються сьогодні, з точки зору знаковості. Я б не сприймала це просто як, скажімо, кримінальну справу, репресії тощо... Це все знаки. Які це знаки?

Знак перший - якщо Янукович персонально почав проти мене таку безпрецедентну війну, то це значить, що ми не така вже й слабка опозиція. Адже, якщо б ми були слабкими, то навіщо нас зачищати?

Знак другий - проти кого ще з політиків в Україні застосовуються такі заходи? Може, проти Ющенка? Він живе на державній дачі, ця дача фінансується з державного бюджету, всі без винятку його знакові особи влаштовані в центральній владі, у владі Януковича. Може проти інших опозиційних сил ведеться такий терор? Ні - не ведеться.

Нинішня влада сама визначила, хто є справжньою опозицією, сильною опозицією.

Третій знак - нинішньою владою керує страх. Посудіть самі, якщо б не страх, то навіщо Януковичу втрачати обличчя перед Європейським Союзом, перед Сполученими Штатами, навіть перед своїм оточенням?

Четвертий знак - це абсолютна слабкість, а не сила Президента Януковича. Адже те, що йому зараз здається силою, в дійсності у свідомості будь-якої інтелектуальної людини вважається слабкістю. Тому що сильна людина, по-перше, веде себе морально, а по-друге, готова до чесної конкуренції. До чесної боротьби, а не до, вибачте, гри в наперстки.

І те, що нашу політичну силу - Блок Юлії Тимошенко - напередодні місцевих виборів заборонили законом (блокам заборонили брати участь у виборах) говорить про їх панічний страх.

Можу сказати лише одне - вони правильно роблять, що бояться!

- Про опозицію. Будуть вибори в парламент... Чи готові Ви, Ваша політична сила об'єднатися з іншими опозиційними партіями?

- Я думаю, що сьогодні всі люди розуміють, що політична боротьба - це не тільки цінності, не тільки світлі цілі, але ще й застосування досить жорстких технологій. У тому числі - і інформаційних. Для ілюстрації можна навести приклад з живої природи - серед мурашок існують мурахи-паразити, які пробираються до мурашнику, виділяють спеціальну рідину і інші, "нормальні", комахи спочатку віддають їм усю їжу, потім вони віддають їм своїх дітей, а потім самі віддають своє життя і роблять це з абсолютною відданістю і щастям.

У нашому суспільстві відбувається те ж саме. За допомогою залежних від влади засобів масової інформації щось схоже сьогодні відбувається з кожною людиною, і людина цього навіть не відчуває.

Ще одна з маніпулятивних технологій, яку зараз нав'язують суспільству, це питання - а чому ж опозиція не об'єднується?

Відповім. По-перше, справжня демократія - це справжня конкуренція. Чим більше гравців, тим у людей більший вибір. Тому не потрібно боятися багатопартійної системи. Двопартійна система значно обмежує людей у можливості вибору і значно обмежує зростання молодих партій та молодих лідерів.

По-друге, а хто ж є опозицією в дійсності? За допомогою маніпулятивних технологій олігархічні клани, тобто нинішня влада, видає за опозицію зовсім не опозиційні політичні сили. Фальшиву опозицію фінансують, вона існує в рамках спеціальних домовленостей, у неї є право "лаяти господаря". Усе це в комплексі створює ілюзію наявності кількох

опозиційних партій. Вимога об'єднатися, яка озвучується публічно, по суті, веде в глухий кут, з якого немає виходу.

- Тобто "Батьківщина" на парламентських виборах розраховуватиме тільки на свої сили?

- Не потрібні оманливі цілі - всі, хто хотів об'єднатися, насправді вже давно об'єдналися. А всі, хто хоче виконувати функцію розколу демократичних, патріотичних сил - її виконують. Причому не безкоштовно.

Тому завдання номер один сьогодні - це об'єднання суспільства.

Потрібно не політиків об'єднувати, які, вибачте, їдять з різних корит, де кожне корито, поставлене перед політиком, не безкоштовне і існує в комплексі з низкою зобов'язань. Потрібно об'єднувати народ - ось, в чому суть!

Сьогодні підприємці Львова страждають так само, як і підприємці Харкова. Сьогодні мер Харкова так само знущається над людьми, як наприклад, мер в Донецьку, чи Луганську, чи Києві.

- Ви про Черновецького або про Попова?

- Це стосується і Черновецького, і Попова. Адже вони - це "два в одному". Один носить ім'я мера, а другий виконує його функції.

Далі. Подивіться - як на Сході, так на Заході і в Центрі у пенсіонерів всієї країни сьогодні одні і ті ж проблеми. У малих підприємців сьогодні однакові проблеми. Тоді що ж нас роз'єднує? Нічого! Лише штучні маніпулятивні технології. Тому, на мою думку, вже настав час об'єднатися навколо чіткої, лаконічної ідеї, яка буде зрозумілою всім без винятку. У будь-якій частині України. Об'єднуватися народу, а не політикам.

Народ повинен побачити, що насправді є метою. А метою є створення гармонійного, справедливого порядку в Україні, який докорінно відрізняється від диктату, який нав'язується сьогодні. І за багатьма пунктами відрізняється від порядків, за якими живе розвинений ліберально-демократичний світ.

Тому головна мета - маючи волю, інтелектуальні можливості, потрібно збудувати такий порядок, який підходить не десяти сім'ям, а який підходить 46 мільйонам!

- Юлія Володимирівна, нинішній уряд заявляє, що його не влаштовує формула розрахунку за російський газ за тими домовленостями, які Ви підписували. Тому, кажуть, він і дорожчає. Що маєтсья на увазі? Можете пояснити не економісту?

- Я думаю, що не тільки люди, далекі від питань газу, а навіть багато фахівців вже остаточно заплуталися в цій проблематиці. Економісти і енергетики в тому числі.

Але на це питання є дуже проста і зрозуміла відповідь. За "дуже поганими" моїми домовленостями в 2005 році, до того, як мене звільнили з посади Прем'єра, ціна була \$50 за тисячу кубічних метрів газу. Коли я повернулася на робоче місце в 2007 році, ціна на газ була вже \$200 за тис. кубічних метрів. Два роки тому, як Ви пам'ятаєте, були великі загрози, що газ буде по 450. І я переконана, що під час кризи в 2009 році, якби я тоді не знайшла виходу, ціна для України була б 450 доларів за тисячу кубічних метрів газу.

Але в 2009-му і в першому кварталі 2010-го ціна була 228 доларів. Це те, про що мені вдалося домовитися на базі формул, на базі всіх абсолютно систем взаєморозуміння, без здачі територій для Чорноморського флоту, без будь-якої здачі національних інтересів. І ще на 70% мені вдалося підвищити ціни на транзит російського газу через територію України, що взагалі за всі 20 років ніхто ніколи не робив. Нам вдалося це зробити.

Сьогодні у Януковича після здачі взагалі всього, що можна було здати - ціна 250. Так скажіть мені, будь ласка, чи є сенс для кого-небудь у вичитуванні пунктів контракту, підрахунку формули в піваркуша? Важливий результат! 228 доларів за тисячу кубічних метрів газу без здачі національних інтересів і 250 доларів сьогодні. Ось мої домовленості, а ось домовленості Януковича. Легко порівняти.

Ви знаєте, що зараз тіньовій, корупційній структурі, за якою стоять Президент України і все його найближче оточення, глава його адміністрації, голова СБУ, міністр палива і енергетики, видається з бюджету 46 мільярдів гривень, що становить більше 10% державного бюджету України?

- Кого Ви маєте на увазі?

- "РосУкрЕнерго". Людям буде цікаво порівняти дві цифри. 46 мільярдів гривень незаконно віддається РУЕ, але в той же час підвищення ціни на газ для населення на 50% по року складає всього 4,5 мільярдів гривень. Бачите, яка різниця?!

Або, наприклад, підвищення пенсійного віку - за рік це буде становити приблизно 3,5 мільярдів гривень економії. Порівняйте ці кілька мільярдів "економії" і 46 мільярдів, які просто віддають!

Іншими словами, не потрібно забирати стільки у держави - тоді не потрібно буде підвищувати пенсійний вік, не потрібно буде підвищувати ціну на газ і тарифи на тепло.

- Про підвищення пенсійного віку. Влада пояснює це реформою, яка здійснюється. А чи є альтернативні пропозиції у "Батьківщини"? Не тільки з пенсійної реформи...

- Пропозиція чітка і банальна - треба створювати робочі місця, прибираючи корупцію з малого бізнесу, відкриваючи доступ до інвестицій з усього світу. Ви знаєте, що у нас на 40% скоротилися інвестиції у порівнянні з кризовим 2009 роком?

Потрібно створювати спеціальні пільгові системи оподаткування для слаборозвинених, депресивних територій, куди можуть прийти інвестиції.

Сьогодні за різними розрахунками від 5 до 7 млн. українців працюють за межами України. І вони не заробляють на пенсії тим пенсіонерам, які сьогодні на солідарній основі отримують пенсію в Україні.

Єдиний вихід, який може бути з цієї ситуації, це не підвищення пенсійного віку, а створення інвестиційного клімату в Україні та робочих місць.

Чому в кризу, в 2009 році, коли весь світ падав, у нас інвестицій було на 40% більше? Справжніх іноземних інвестицій, не з Кіпру від цих наших олігархічних кланових утворень. Тому що ми намагалися кожного дня робити якийсь крок уперед.

Знаєте, якби не криза, ми б мали зовсім іншу країну сьогодні. Зовсім іншу країну.

Повертаючись до вашого запитання про помилки... Розуміючи, що в 2000-му році, будучи віце-прем'єр-міністром, я була в опозиції, в 2005-му, працюючи Прем'єр-міністром, була в опозиції до діючої влади і діючого Президента, мені не потрібно було в 2007-му році звикати входити у важке становище.

У 2007-му заради України - не заради Ющенка - я простягнула йому руку, пробачила всі попередні його витівки і знову його захистила, поклавши усією фракцією мандати і організувавши проведення дострокових виборів. Ви ж пам'ятаєте, що Віктор Ющенко, зробивши в 2006 році Януковича Прем'єр-міністром, влітку 2007-го був за декілька тижнів до імпічменту. За неповний рік Янукович, по суті, відібрав у Ющенка всю владу.

І знову у демократичних сил на чолі з демократичним Президентом з'явилася можливість показати клас роботи, але Ющенко знову виконував лише одну функцію - чинив перешкоди в роботі. Адже він і був зняряддям у кланової системи.

Те, що я при повній відсутності інструментів для роботи прийшла в уряд, було моєю великою помилкою. Не треба було нам тоді допомагати йому. Тому що він перевертень. Він не той, хто є насправді. Личина - одна, а душа і серце зовсім іншої людини.

Потрібно було залишатися в опозиції і захищати країну, будучи в опозиції.

- Може, варто було у вересні 2009-го року піти у відставку?

- Дуже правильне запитання. Якщо я відчула, що не можу повноцінно працювати в уряді в кризу через повний саботаж, який організували і Янукович, і Ющенко, чи не потрібно було мені піти у відставку?

Проблема в тому, що за Конституцією України я не можу самостійно добровільно піти у відставку. Я можу подати заяву і стати при цьому виконуючим обов'язки Прем'єр-міністра, але до тих пір, поки не сформований новий уряд, я зобов'язана за Конституцією виконувати свої повноваження. Була така бузувірська модель з боку двох Вікторів: перевести мене в статус виконуючого обов'язки, зафіксувати в кризу на посаді виконуючого обов'язки Прем'єр-міністра, позбавивши при цьому більшості повноважень і в кризу, разом з країною, разом з усім народом, загнати все в глухий кут і все обрушити.

Я не могла цього допустити, тому що розуміла, що якби в кризу прийшла команда мародерів, така, як сьогодні, то криза була б ними використана для ще більшого збагачення, а країну б просто не втримали.

- Завтра Вас знову викликають до прокуратури. ГПУ заявляє, що доведе Вашу справу до суду. Яке рішення, на Ваш погляд, ухвалить суд?

- Я можу сказати, в чому полягає їх план. Цей план нам дуже добре відомий. Вони хочуть будь-яким способом не допустити мене до парламентських виборів і до виборів президентських. І вони зараз вагаються - або через повністю контрольовані ними суди винести умовний вирок, який, по суті, може зробити мене судимою людиною і тоді у мене не буде можливості брати участь у виборах, або піти самим радикальним варіантом - закрити у в'язниці.

Вони зараз вагаються. І розглядають два варіанти, але мета одна: за будь-яких обставин прибрати справжнього опонента з конкурентного поля. Тому що вони слабкі, щоб чесно змагатися і вони занадто жадібні, щоб у цій конкуренції отримати підтримку людей. Тому що вони з народом не діляться.

Але у мене немає ні йоти страху, тому що мені немає чого боятися.

Вони всіма силовими структурами та американськими, як вони кажуть, аудиторами рік аналізували мою діяльність і знайшли дві претензії до мене.

Перша - це те, що в кризу за рахунок нібито екологічних грошей я виплатила людям пенсію. І друга претензія влади - що я 12 млн. євро витратила на те, щоб майже три тисячі сіл забезпечити спеціальним медичним транспортом (причому, за ціною на 30% нижче оптової). Зараз вони говорять, що єдина моя провина в тому, що це машини, до яких не можна поставити носилки (йдеться про автомобілі Opel для сільської медицини, - В.А.).

Знаєте, для мене великий комплімент, що за рік ретельної перевірки кожного підписаного мною документа, кожного рішення уряду вони знайшли ці дві претензії, за які, в принципі, мені треба було б видати грамоту (сміється).

У мене немає страху, тому що я знаю, що на місці Прем'єр-міністра я нічого не приватизувала нечесно, ніде не накопичила ні на яких рахунках і не ухвалила жодного незаконного рішення. Навіть у кризу, коли все навколо валилося. Я не брала собі землю, не купувала собі вертольоти...

До речі, якщо порівняти. На ці санітарні машини ми витратили 12 мільйонів євро (точніше 12,5 млн. євро), а на один вертоліт Януковича сьогодні з бюджету виділили 17 млн. євро.

Усе, що сьогодні купує Янукович, я рахую. Рахую, скільки б ще сіл можна було б забезпечити ФАПами та санітарними машинами, якщо б він не купував ці вертольоти, літаки, не будував собі злітно-посадочні смуги, в тому числі Межигір'я...

Ось тому страху в мене немає. Тому що у мене в серці немає відчуття провини. Я не винна, і тому мені не страшно ходити до судів, навіть якщо вони кишенькові.

А друге - це те, що я віруюча людина. І я точно знаю, що якщо перед Господом я можу стояти рівно і не згинатися з точки зору своєї роботи Прем'єр-міністра, і знаю, що можу тримати перед Ним звіт, то як-небудь звіт перед мафією я витримаю.

Ви заговорили про реформи. На даний момент про них багато говориться. Пенсійні, житлово-комунальні, реформи податкові і так далі, їх дуже багато. Це той випадок, коли з кожною реформою прості люди стають набагато біднішими, а "господарі життя" в сьогоденній Україні стають багатшими.

Сьогодні вони поміняли своє корпоративне гасло. Думаю, багато людей звернуло на нього увагу, подивившись на "Інтері" чергову велику святкову подію в Партії регіонів. Їх депутат Ян Табачник святкував 65-річчя. Мене багато що тоді вразило. Але головне, що вдарило в саме серце, це те, що вони на стіну приміщення, де все відбувалося, повісили український прапор і на ньому написали своє справжнє гасло, не приховуючи нічого: "УКРАЇНУ МАЮТЬ ТАЛАНТИ".

"Україну мають таланти" - це сьогодні гасло всіх їхніх реформ разом узятих.

Я хотіла б, щоб ці реформи, які насправді ніякими реформами не є, якомога швидше в країні завершилися. І я сьогодні думаю - як від цих реформ разом з усією нашою великою командою захистити сьогодні кожну людину в нашій державі та Україні в цілому.

Знаєте, багато чого можна по-християнськи пробачити, але коли на Прапор, державний Прапор, який є святиною в Україні, пишуть такі слова, цього прощати не можна. Тому що вони будуть мати, і мати, і мати цю Україну разом з народом. Так, як вони і написали на українському Прапорі.

- Ви заговорили про машини швидкої допомоги. Але там дійсно не можна перевозити лежачих хворих.

- Я можу вам сказати, скільки ці машини реально врятували життів. У нас є і багато відгуків з лікарень про те, що ці машини врятували від 100 до 200 життів людей кожна! Це означає, що від 100 до 200 тисяч життів врятовано за рахунок того, що ми придбали ці машини. І якщо б знову потрібно було визначати пріоритети, куди використати цей кредит - тільки на такі машини. Тому що вони рятують життя людей.

Швидка допомога коштує в 5-7 разів дорожче за цю машину. Ми не зможемо в кожне село поставити таку машину - з носилками, реанімаційну або навіть просту. А ця машинка - вона робить дива на селі.

До речі, коли була аварія, пам'ятаєте, Янукович їхав до Дніпропетровська і на переїзді зіткнулися автобус і локомотив (трагедія в Марганці Дніпропетровської обл., - В.А). Перша машина, яка приїхала рятувати людей, була ця машина. Перша. І її показали по всіх каналах телебачення. Вона за дві або три хвилини вже приїхала на місце катастрофи, привезла лікарів.

- Юлія Володимирівна, якщо дозволите, питання особистого характеру. Як почувається Ваш чоловік?

- Саша переніс дуже важку операцію на серці і легенях. У нього була масивна тромбоемболія, яка в принципі могла закінчитися трагічно. Але завдяки унікальним хірургам, які працюють в Українському центрі серця, і окремо Борису Михайловичу Тодурову і всьому його колективу, вдалося просто врятувати чоловікові життя, і він у даний момент іде на поправку.

А ще я вдячна тим людям, і Ви про це обов'язково напишіть, які молилися за мого чоловіка в ці важкі години. Монастирі, різні конфесії, церкви, багато віруючих людей. Я всім дякую за цю молитву, тому що єдине, у що я зараз вірю в Україні - я вірю, по-перше, в Молитву, а по-друге, я вірю в справжній талант українців.

Знаєте, ми іноді недооцінюємо навіть те, що маємо в Україні. І хочу трошечки сказати про те, що в Україні - один з найкращих в Європі кардіологічних центрів, який оснащений нарівні з кращими європейськими центрами, який має хірургів з золотими руками. І якщо зараз українцям потрібно робити операцію на серці - пересадку серця, що взагалі є вищим пілотажем кардіохірургії, можна бути спокійним: в Україні таку операцію зроблять краще за всіх. У Росії заборонили робити операції з масивної тромбоемболії, а наші українські кардіохірурги роблять з 97% позитивного результату операції.

Нам, українцям, треба себе любити. Бо таких талановитих людей дійсно ніде більше немає.

Мені здається, нам потрібно почати знову з нуля виховувати гордість за свою країну, за свій народ, за своїх безмежно талановитих дітей.

І, на жаль, коли ми говоримо - чим ця влада погана - вона погана тим, що українці перестають пишатися своєю рідною державою.

З Юлією Тимошенко розмовляв Віктор АЛЕКСЄВ

<http://glavnoe.ua/articles/a4593>